

Riktlinje för tillfällig övernattning

enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

SORSELE KOMMUN
SUORSÁN TJEÄLDDIE

Dokumenttyp: Riktlinje

Dokumentnamn: Riktlinje för tillfällig övernattning enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

Beslutat datum: 2025-08-21

Gäller från datum: 15 september 2025

Beslutat av: Samhällsbyggnadsnämnden

Ansvarig: Räddningschef

Diarienummer: 2025.252-1700

Dokumentinformation: [Klicka eller tryck här för att ange text.](#)

Foton: Word arkivbild

Innehåll

Inledning.....	4
Bakgrund och syfte	5
Avgränsningar	5
Ansvar	5
Byggnadens utformning.....	6
Anordningar för tidig upptäckt och varning i händelse av brand	6
Brandcellsindelning.....	6
Utrymningsvägar	7
Vägledande markeringar	7
Utrymningsplaner.....	7
Brandfarligvara	8
Släckutrustning.....	8
Personantal.....	8
Elinstallationer.....	8
Organisation och rutiner	9
Förslag på organisation	9
Säkerhetsansvarig/arrangör ansvarar för att:.....	9
Brandskyddsansvarig ansvarar för att:.....	9
Förlägningsansvarig ansvarar för att:.....	10
Brandvakter	10
Ordningsregler	10
Information till Räddningstjänsten	11
Räddningstjänstens tillsyn.....	11
Bilaga 1 - Undantag beträffande okomplicerad byggnad i ett plan.....	13
Brandcellsindelning.....	13
Utrymningsvägar	13
Utrymningslarm.....	13
Bilaga 2 – Kontroll i samband med tillfällig övernattning.....	14

Inledning

Dessa riktlinjer innehåller vägledning och råd för att nå ett tillfredsställande och skäligt brandskydd, enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), i lokaler för tillfällig övernattning såsom skolor, gymnastiksalar, fritidsgårdar och dylikt som används vid till exempel idrotts- och föreningsevenemang är normal inte brandskyddstekniskt utformade för att inrymma sovande personer. Med tillfällig övernattning menas enstaka nätter, (upp till 7 nätter) vid enstaka tillfällen (något tillfälle per år).

Bakgrund och syfte

Denna riktlinje syftar till att tydliggöra under vilka förutsättningar Räddningstjänsten Sorsele kan ge medgivande om tillfällig övernattning. Det vill säga vilka förutsättningar, ur brand- och utrymningssynpunkt, som behöver uppfyllas för att en lokal ska kunna användas för tillfällig övernattning. Brandskyddet i denna typ av lokaler är utformat för den verksamhet de normalt används för, vilket innebär att brandskyddet är anpassat för att de som vistas i lokalen förväntas vara vakna.

När förutsättningarna hos de som vistas i lokalen förändras, till exempel att personer inte kan förväntas vara vakna, krävs att åtgärder vidtas för att uppnå en skälig nivå på brandskyddet.

Sorsele Räddningstjänst anser att brandskyddet vid sådana tillfälliga övernattningar ska vara i nivå med det brandskydd som krävs på hotell, vandrarhem och liknande anläggningar. Syftet är att säkerställa att de övernattande ska kunna sätta sig i säkerhet om en brand skulle uppstå.

Dessa riktlinjer syftar till att redovisa vilket brandskydd som krävs för att tillfällig övernattning ska kunna ske. Riktlinjerna är tänkta att fungera som ett stöd för fastighetsägare och arrangörer vid tillfälliga övernattningar i lokaler

Avgränsningar

Dessa riktlinjer syftar inte till att redovisa vilket brandskydd som krävs i samband med nybyggnation av skolor med tilltänkt övernattning. Hotell, vandrarhem och andra liknande verksamheter som syftar till att yrkesmässigt hyra ut rum eller lokaler för tillfällig övernattning omfattas inte heller av dessa riktlinjer.

Ansvar

Enligt LSO är det ägare och nyttjanderättshavare till byggnader som ansvarar för byggnadens brandskydd. Det innebär att det är ägaren av byggnaden och den som hyr ut lokalen för tillfällig övernattning som är ytterst ansvariga för att brandskyddet är lämpligt för detta ändamål. Dessa kan i sin tur besluta om vilka regler och rutiner som måste följas för att övernattning ska kunna ske. Det är sedan upp till arrangören av övernattningen att beslutade regler och rutiner följs. Förslag på lämplig organisation finns angivet under kapitlet "Organisation och rutiner" längre ned i detta dokument.

Räddningstjänsten utför generellt inte några besiktningar av lokalerna inför planerade övernattningstillfällen.

Byggnadens utformning

Följande avsnitt redovisar hur byggnaden ska vara utformad för att tillfällig övernattning ska kunna ske. En checklista för stöd och hjälp vid bedömningen om en lokal kan användas för tillfällig övernattning finns i Bilaga 2.

Anordningar för tidig upptäckt och varning i händelse av brand

Samtliga lokaler som används för tillfällig övernattning, lokaler som angränsar till övernattningslokalen och som tillhör samma brandcell, väg till utrymningsväg samt utrymningsvägar ska vara försedda med anordningar för tidig upptäckt och varning i händelse av brand.

Tidig upptäckt och varning i händelse av brand kan även ske med hjälp av seriekopplade brandvarnare och brandvakt. Mer om brandvakt finns angivet under kapitlet "Organisation och rutiner" längre ned i detta dokument. Brandvarnare ska placeras i takets högsta punkt, minst 0,5 meter från väggen. Det ska finnas minst 1 brandvarnare per 60 m² golvyta.

Vid automatiskt brand- och utrymningslarm ska brandlarmets omfattning minst bestå av rökdetektorer i de utrymmen där personer sover samt i korridorer, utrymningsvägar och övriga utrymmen som används för att ta sig till och från övernattningsrummen. Larmdon ska placeras så att larm kan höras i samtliga utrymmen där personer sover eller vistas. Ljudnivån på larmet ska minst uppnå 75 dB(A) vid en plats för en sovande persons huvud. Detta bör normalt vara uppfyllt om larmdon finns i varje utrymme där personer sover.

Brandcellsindelning

I byggnader för tillfällig övernattning ska varje rum eller sammanhängande grupp av rum som används för övernattning vara en egen brandcell. Korridor som används för utrymning samt trapphus ska vara egna brandceller. Brandcellernas avskiljande förmåga ska motsvara brandteknisk klass EI 30. Dörrar och väggar som i all väsentlighet uppfyller avskiljningskraven, men i vissa avseenden inte når upp till EI 30, kan accepteras. Dörrar i brandcellsgräns, till trapphus samt till korridorer vilka fungerar som utrymningsväg ska vara självstängande eller hållas stängda. I de fall då flera övernattningsrum utrymmer via samma korridor ska dörrar till dessa rum vara försedda med dörrstängare. Klassrum och andra lokaler som inte används som övernattningsrum ska vara låsta.

Utrymningsvägar

Varje övernattningsrum ska ha tillgång till två av varandra oberoende utrymningsvägar. En av utrymningsvägarna kan bestå av öppningsbart fönster om övernattningsrummet ligger i markplan och under förutsättning att gästerna har fysisk förmåga att kunna utrymma via fönster. Fönster som ska användas till utrymning ska ha en fri öppning med minst 0,50 meters bredd och minst 0,60 meters höjd. Summan av bredd och höjd ska vara minst 1,50 meter. Öppningens underkant ska ligga högst 1,2 meter över golv. Fönstrets underkant ska dessutom vara högst 2,0 meter över marknivån utanför. I övernattningsrum där utrymning via fönster kan tillämpas får det inte övernatta mer än 30 personer/rum och det räcker med att ett av rummets fönster uppfyller ovanstående krav. I de fall fönster är avsedda som utrymningsväg ska dessa markeras med efterlysande vägledande markering.

Samtliga utrymningsvägar och vägar till utrymningsvägar ska hållas fria från hinder. Dessutom ska mängden löst brännbart material begränsas till ett minimum. Dörrar som ska användas för utrymning ska vara lätta att öppna och passera. Dörrar ska kunna öppnas med ett trycke som trycks nedåt eller genom att dörren trycks utåt, dörren får ej öppnas med nyckel. Utrymning ska kunna ske utan hjälp från räddningstjänsten.

Vägledande markeringar

Vägledande markeringar i form av utrymningsskyltar ska finnas i tillräcklig omfattning. Det innebär att dörrar och fönster som ska användas vid utrymning ska vara försedda med vägledande markering. I trapphus, korridorer och liknande ska belysta eller genomlysta skyltar finnas så att utrymningsvägarnas placering tydligt framgår. I övernattningsrum accepteras efterlysande skyltar. Trapphus, korridorer och entréer i anslutning till övernattningsrummet ska vara belysta av allmänbelysningen under hela natten, alternativt tändas automatiskt vid närvaro.

Utrymningsplaner

Utrymningsplaner ska placeras innanför dörrar till övernattningsrum. Dessa ska ange byggnadens namn, adress och hur räddningstjänsten larmas. Utrymningsplanen ska även påvisa utrymningsvägar, närmaste släckutrustning, larmtrycknappar och återsamlingsplats. Informationen ska återges på svenska samt vid behov även på andra språk.

Brandfarligvara

Brandfarlig vara får inte hanteras eller förvaras i övernattningsrum eller i utrymningsvägar. Om gasol är i bruk i en byggnad får övernattning inte ske i denna byggnadsdel.

Släckutrustning

Släckutrustning av lämplig typ ska finnas lättillgänglig inom 25 meters gångavstånd. Släckutrustningen kan bestå av inomhusbrandpost eller handbrandsläckare av typ ABC.

Personantal

Antalet personer som kan tillåtas övernatta i ett rum beror bland annat på utrymningsvägarnas bredd och golvytans storlek. Ett lämpligt riktvärde är 3–4 m² fri golvyta per person. I övernattningsrum där utrymning via fönster kan tillämpas får det inte övernatta mer än 30 personer/rum. Är lokalen försedd med dörrar som är inåtgående i utrymningsriktningen får personantalet inte överskrida 30.

Förekommer det utrymningsvägar som öppnas med vred får personantalet inte överskrida 50. I större salar (till exempel idrottshallar) med många övernattande ska särskilda utrymningsgångar anordnas. Förslag på lämplig möblering finns i bild 1 nedan.

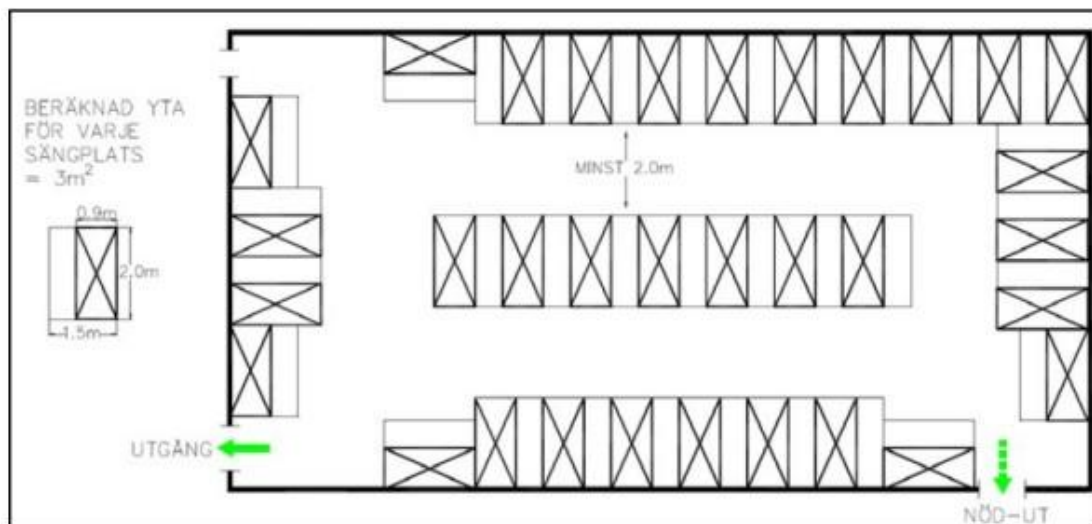

Bild 1. Exempel hur möbleringen bör se ut i samband med tillfällig övernattning.

Elinstallationer

Alla elinstallationer ska vara utförda av fackman. Provisoriska elinstallationer är inte acceptabelt.

Organisation och rutiner

Följande avsnitt redovisar exempel på vilken organisation och vilka rutiner som bör finnas för att tillfällig övernattning ska kunna ske på ett säkert sätt.

Förslag på organisation

Arrangören av den tillfälliga övernattningen är ansvarig för den övergripande säkerheten och att upprättade regler och rutiner följs. Arrangör/säkerhetsansvarig ansvarar dessutom för att det finns en ändamålsenlig organisation kring övernattningen. Förslag på roller och uppgifter finns nedan. En och samma person kan ha flera roller om det bedöms som praktiskt möjligt. Exempelvis kan arrangör/säkerhetsansvarig också vara brandskyddsansvarig på plats.

Säkerhetsansvarig/arrangör ansvarar för att:

- Personalen har tillräcklig kunskap och utbildning om sitt ansvar och om sina uppgifter
- De brandtekniska installationerna är kontrollerade och fungerande innan övernattning sker
- De övernattande får tillräcklig information om ordningsregler, hur de ska agera vid aktiverat utrymningslarm samt om placering av utrymningsvägar, släckutrustning och återsamlingsplats
- Anmäla övernattningen till räddningstjänsten, se avsnittet ”Information till räddningstjänsten”
- Det finns minst en utsedd brandskyddsansvarig på plats under hela övernattningen
- Det finns utsedda brandvakter om antalet övernattande medför ett sådant krav, se information om detta i avsnittet ”Brandvakter”.
- Upprätta ordningsregler, se vidare under avsnittet ”Ordningsregler”

Brandskyddsansvarig ansvarar för att:

- Känna till vilka brandsskyddsinstallationer som finns i byggnaden (brandlarm, branddörrar, utrymningsvägar etc.) och att ha kontaktuppgifter till förvaltare/vaktmästare och arrangör
- Det finns minst en utsedd logementansvarig för varje grupp av sovande
- Det finns upprättade förläggningslistor och att ha tillgång till en kopia av dessa

- Ordningsregler följs
- Ha alarmeringsmöjlighet via telefon
- Vara räddningstjänstens kontaktperson på plats vid övernattningen och möta upp räddningstjänsten vid en händelse.

Förläggningsansvarig ansvarar för att:

- Informera sig och gruppen om ordningsregler, hur de ska agera vid aktiverat utrymningslarm samt om placering av utrymningsvägar, släckutrustning och återsamlingsplats
- Ha tillgång till alarmeringsmöjlighet via telefon
- Vid ett aktiverat utrymningslarm leda utrymningen av sin grupp och på återsamlingsplats räkna in gruppen och meddela status till brandskyddsansvarig
- Det finns en förläggningslista på de personer som ska sova i lokalen och att en kopia av denna ges till brandskyddsansvarig.

Brandvakter

Om antalet övernattande i byggnaden totalt understiger 50 personer behövs inga särskilda brandvakter. Om antalet övernattande är mellan 50–150 personer eller tidig upptäckt och varning i händelse av brand sker med hjälp av seriekopplade brandvarnare krävs minst en ronderande brandvakt. Som ansvarar för att genomföra minst två säkerhetsronder i byggnaden, en vid läggdags och en under natten. Vakten ska ha alarmeringsmöjligheter via telefon och ska kunna lämna uppgifter om personantal och vart de befinner sig i byggnaden. Syftet med säkerhetsronderna är att hålla obehöriga borta från byggnaden, säkerställa att dörrar inte står öppna samt se till att de övernattande personerna befinner sig inom avsedda utrymmen i byggnaden. Om antalet övernattande överstiger 150 personer krävs minst en vaken brandvakt under hela natten. Denna bör genomföra flera säkerhetsronder under natten.

Ordningsregler

Arrangören ska upprätta särskilda ordningsregler som gäller vid övernattningen. Syftet är att minska risken för uppkomst av brand, minska konsekvenserna av brand samt underlätta utrymning.

Förslag på lämpliga ordningsregler vid tillfällig övernattning är:

- Ytterdörrar och dörrar mellan trapphus och korridor ska alltid vara stängda (gäller ej magnetuppställda dörrar som stängs automatiskt av brandlarmet)
- Rökning är förbjuden inom och i anslutning till byggnaden. Öppen eld är förbjuden, exempelvis levande ljus
- Bänkar, bord och stolar får inte placeras i korridorer eller vid utrymningsvägar
- Brandfarlig vara får inte hanteras
- Alla elinstallationer ska vara utförda av fackman. Provisoriska elinstallationer är inte acceptabelt.
- Matlagning, kaffekokning och liknande är förbjudet i hela byggnaden utom i utrymmen som är avsedda för detta som kök eller matsal
- Sopsäckar, skräp och annat brännbart material får bara placeras i avsedda utrymmen.

Information till Räddningstjänsten

För att förbättra förutsättningarna för en räddningsinsats rekommenderas att räddningstjänsten informeras om varje övernattningstillfälle. På så sätt får räddningstjänsten vetskap om att lokaler som normalt står tomma nattetid används för övernattning.

Anmälan om övernattning ska göras senast en vecka innan övernattningen via en e-tjänst som finns på Sorsele kommuns hemsida.

Observera att anmälan inte medför ett automatiskt godkännande av lokalerna.

Informationen syftar enbart till att förbättra räddningstjänstens förberedelser för en räddningsinsats.

Räddningstjänstens tillsyn

Räddningstjänsten genomför regelbunden tillsyn av lokalen/lokalerna och den normala verksamhet som bedrivs i den, enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Räddningstjänsten har också möjlighet att genomföra motsvarande tillsyn vid ett övernattningstillfälle. Tillsyn kan ske antingen efter avisering eller genom spontant besök i byggnaden och kan omfatta hela eller delar av byggnaden/verksamheten. Eventuell tillsyn från brandförsvaret ersätter inte arrangörens och/eller uthyrarens ansvar att kontrollera lokalerna. Det åligger uthyraren och arrangören att vid varje övernattningstillfälle kontrollera och säkerställa att lokalerna uppfyller kraven för tillfällig övernattning. Vid

Räddningstjänstens tillsyn kontrolleras om det finns förutsättningar att använda lokalerna för tänkt övernattning.

Exempel på funktioner som kan kontrolleras vid tillsyn är:

- Att lokaler som ska användas för övernattning samt väg till utrymningsväg och utrymningsvägar är försedda med rökdetektorer och larmdon i tillräcklig omfattning eventuellt brandvarnare.
- Att utrymningsvägar är försedda med vägledande markering med nödströmsförsörjning i minst 60 minuter.
- Att antal övernattande inte är högre än vad lokalen/lokalerna har förutsättningar för.
- Att övernattningen är organiserad på ett, ur brandskyddssynpunkt, tillfredsställande sätt avseende organisation, information, kunskap, placering av sovplatser, ordning, osv.

Upptäcks brister vid tillsyn informeras arrangören om vad som ska göras för att lokalen ska anses lämplig för tillfällig övernattning. Arrangören sköter eventuell kontakt med uthyraren. I de fall då brandförsvaret inte anser att övernattning är lämplig eller att arrangören inte har förutsättningar för att säkerställa att övernattningen kan ske på ett tillfredsställande sätt kan brandförsvaret välja att förbjuda aktuell övernattning i enlighet med Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 5 kap. 2§.

Bilaga 1 - Undantag beträffande okomplicerad byggnad i ett plan

Denna bilaga avser tillfällig övernattning i en okomplicerad byggnad i ett plan, dvs. en mindre byggnad i ett plan, där man vill sova över i sin egen lokal någon enstaka natt. Exempelvis övernattning i egen klubbstuga för egna medlemmar med gäster i mindre omfattning. Bilagan avser inte regelbunden uthyrning till gäster vid fotbollscuper och liknande arrangemang. För okomplicerade byggnader i ett plan har följande undantag bedömts vara acceptabla med bibehållen säkerhet. I övrigt ska tidigare nämnda krav i dessa riktlinjer följas.

Brandcellsindelning

Köksutrymmen och soprum ska utgöra egna brandceller. Övriga delar kan vara samma brandcell. Dörrarna till ovan nämnda utrymmen ska hållas stängda under den tid då personer sover i lokalen.

Utrymningsvägar

För lokaler i markplan kan en utrymningsväg utgöras av öppningsbart fönster om de övernattande själva, utan assistans, kan ta sig ut via detta.

Utrymningslarm

Utrymningslarmet kan vara internt och ska utlösas automatiskt vid rök i lokalerna. Larmet kan utgöras av seriekopplade brandvarnare.

Bilaga 2 – Kontroll i samband med tillfällig övernattning

Följande bilaga är ett exempel på checklista som kan användas som stöd vid kontroll i samband med att övernattning ska ske. På begäran av Räddningstjänsten ska ifylld checklista kunna uppvisas.

Brand- och utrymningslarm	OK	Brist
Brand- och utrymningslarmet är kontrollerat och i drift utan felindikering	☐	☐
Utrymningsvägar och vägledande markeringar		
Utrymningsvägarna är lätt öppningsbara utan nyckel eller liknande	☐	☐
Utrymningsvägarna är inte blockerade av möbler, sängar eller liknande	☐	☐
Utrymningsvägarna är försedda med genomlysta/belysta utrymningsskyltar vilka fungerar	☐	☐
Efterlysande utrymningsskyltar finns uppsatta ovanför fönster avsedda för utrymning i övernattningsrum i markplan	☐	☐
Huvudbelysningen samt utrymningsskyltar i trapphus, korridorer och liknande fungerar	☐	☐
Trapphus och korridorer är fria från hinder och mängden löst brännbart material är begränsat till ett minimum	☐	☐
Brandavskiljande dörrar mellan korridor och trapphus är stängda och fungerande	☐	☐
Dörrstängare på dörrar från övernattningsrum mot korridor finns och fungerar (gäller ej rum i markplan där en utrymningsväg utgörs av fönster direkt till det fria)	☐	☐
Lokaler som inte används för övernattningen är låsta.	☐	☐
Släckutrustning		
Släckutrustning i form av exempelvis inomhusbrandpost eller handbrandsläckare av typ ABC finns inom 25 meters gångavstånd	☐	☐
Organisation och rutiner		
Se avsnittet om Organisation och rutiner i detta dokument för information om respektive rolls uppgift och ansvar	☐	☐
Övernattningen är anmäld på räddningstjänstens hemsida	☐	☐
Det finns en utsedd kontaktperson på plats vid övernattningen (brandskyddsansvarig)	☐	☐
Det finns utsedda förläggningsansvariga med upprättade förläggningslistor	☐	☐
Det genomförs säkerhetsronder av utsedda brandvakter i samband med läggdags och ytterligare en under natten om antalet övernattande är mellan 50–150 personer och regelbundet under hela natten om antalet övernattande överstiger 150 personer	☐	☐

Brandskyddsansvarig, förläggningsansvariga samt ev. brandvakter har alarmeringsmöjlighet via telefon	☐	☐
De övernattande har informerats om ordningsregler, hur de ska agera vid aktiverat utrymningslarm samt om placering av utrymningsvägar, släckutrustning och återsamlingsplats	☐	☐
Ordningsregler finns upprättade och dessa följs	☐	☐
Övernattningslokaler är organiserade på ett lämpligt sätt med avseende på placering av sängplatser (se förslag i bild 1 under Personantal).	☐	☐